

Fellesskapsløsninger med mindre forskjeller framfor profitt i private lommer og bestemor på anbud

To syn på fellesskapsløsninger

Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti styrer Oslo med støtte fra Fremskrittspartiet. Venstresida har innført fellesskapsløsninger for å gi et godt offentlig tjenestetilbud til alle, finansiert via skatt betalt etter evne. Små forskjeller, bekjempelse av fattigdom og reduserte klasseskiller var et hovedmål. Barnehage, utdanning, helse, eldreomsorg, pensjon, post og jernbane m.m. ble etablert som fellesskapsløsninger. Ulike regjeringer setter ordningene under press.

Høyresida vil at den enkelte skal ha hovedansvaret og vil begrense offentlig sektor for å overføre mer til privat drift. Skattelette til de rike, konkurranseutsetting og privatisering, samt økt behovsprøving er virkemiddel for å få dette til. Ett eksempel er bystyrevedtaket om ikke å bygge kommunale barnehager, men kun å satse på privat utbygging. I tillegg med påpeking fra Høyre og Frp at det ikke er noen profittbegrensninger. Et annet eksempel er Høyre/Frp-regjeringas forslag om å frata 2200 fire- og femåringer i Groruddalen gratis halvdagsplass i barnehagen, fordi ordningen kun foreslås å omfatte familier med en samlet inntekt under 405.000 kroner (Akers Avis Groruddalen 20. mai 2015).

Kommersialisering gir profittmuligheter og rammer de ansatte

Konkurranseutsetting resulterer normalt i at den vinner som har det laveste anbudet. Ansvar for de mest sårbare i samfunnet blir gitt til virksomheter som er villig til å gjøre jobben billigst mulig. Skifte fra kommunal til kommersiell virksomhet endrer lønns- og arbeidsvilkår og pensjonsrettigheter – og bestandig til det verre. Lønn utgjør rundt 80 prosen av utgiftene til velferdstjenester. Profittinteressene kan komme foran velferd. Kommersielle barnehager truet med nedleggelse når den rødgrønne regjeringen foreslo profitt-

regulering. Konkurranseutsetting dreier seg ikke om effektivitet, men omfordeling gal vei.

Økte klasseforskjeller krever mer fellesskap

Rett til barnehageplass, utdanning, helse og eldreomsorg sikres best ved kommunale ordninger fordi de når alle. En fjerdedel av Oslos barn kan for dårlig norsk til å kunne følge med på skoleundervisningen. Gratis kjernetid bidrar til at flere lærer norsk. Nesten alle un-

LO i Oslo krever:

- Nei til salg av Oslo som sporveier, rettigheter til vann, kraftverk og -forsyning samt fjernvarmeanlegget på Klemetsrud
- Ta tilbake barnehager, sykehjem, helse- og omsorgstjenester, drift av grøntanlegg, renhold og annen virksomhet som er konkurranseutsatt

ger på vestkanten bruker skolefritidsordningen. Det skjer på østkanten kun hvis det er gratis halvdagstilbud. Da dette ble innført på Tøyen skole økte antall elever som benyttet ordningen fra 19 til 194 på et år. Tilbud om norskopplæring for arbeidsinnvandrere gjør sosial samvær i arbeid og fritid enklere og arbeidslivet

mer effektivt og tryggere. Fellesskapsløsninger motvirker klasseskiller. Frp har et motsatt syn når de hevder at det er omsorgssvikt hvis den som oppdrar barn i Norge ikke sørger for gode nok norskkunnskaper ved skolestart.

Gir kommersielle tjenester økt mangfold?

Høyresida og flere bydeler slipper til private virksomheter for å spare penger. Argumentet er økt valgfrihet. Det forties at dette også betyr rett til profitt for private selskaper som ofte er etablert i skatteparadis. Økt konkurranse fører til flere privat monopoler. Aleris Omsorg as, Nordlandia Care Norge og Unicare Omsorg fakturerte kommune-Norge for 1,1 milliard kroner netto for eldreomsorg i fjor (Kommunal Rapport 26. juni 2015). Nordlandia har gjort milliardbutikk av bleieunger og bestemødre. (Dagens Næringsliv 20. mai 2014). Nær halvparten av alle institusjonsplasser i Oslos barnevern er private. Disse selskapene har tjent 550 millioner på fem år (Aftenposten 3. november 2014). Færre og større kommersielle tjenesteytere gir ikke økt mangfold, men mer ensretting av tjenestene. Tre år etter at byrådet satte parkdrift ut på anbud veit ikke kommunen om det ble billigere. Byråkratiet har uansett økt (Fagbladet 2/2015). Brukerundersøkelser viser at folk stort sett er fornøyd med tjenestene, noe som viser at de ansatte uavhengig av arbeidsgiver yter en god innsats.

Salg av kommunale barnehager ble en fiasko

Fabian Stang har slått fast at det «er ingen sperrer for privatisering» (Dagsavisen 10. september 2014). Byrådet har gjennomført konkurranseutsetting av tre og salg av 10 kommunale barnehager. Flertallet av disse er dyrere i drift enn de kommunale, 1 av 3 ansatte har sluttet og det borgerlige byrådet mener nå at det er lite aktuelt å selge flere barnehager. (Aftenposten 28. mai 2015) Frp ser likevel fram til neste gang. (Akers Avis Groruddalen 29. mai 2015)

Offentlig-privat samarbeid (OPS)

OPS betyr at private bygger og driver offentlige bygninger som leies ut til kommunen til en pris og for en periode man blir enige om. Høyresidas begrunnelse er

at det kommunale ansvaret reduseres, og at skolebygg og sykehjem kan bygges selv med trang økonomi. OPS er dyrere, fordi private må lånefinansiere til en høyere rente enn kommunen. Private utbyggere vil ta seg godt betalt ved kommunale krav til standardheving og endringer, siden dette er ekstraarbeid som ikke inngår i kontrakten. Redusert ansvar i starten blir til økt usikkerhet på sikt. Økt byråkrati må til for å passe på at avtalene etterleves.

Billigste anbud øker faren for sosial dumping

Adecco-skandalen på Ammerud sykehjem i 2011 er et skrekkens eksempel på utnyttning av arbeidskraft. Etter avsløringene ble det ryddet opp og Adecco ble borte. Eksempelet viser at innleie av arbeidskraft i offentlig sektor og konkurranseutsetting åpner for sosial dumping.

LO i Oslo krever:

- Forleng Groruddalssatsingen etter 2016
- Gratis aktivitetsskoleordning
- Gratis kjernetid for barnehagene i Groruddalen, Søndre Nordstrand og Oslo indre øst
- Grunnbemanningsavtalen og utbyttebegrensning innføres i kommersielle barnehager
- Gratis norskopplæring til arbeidsinnvandrere og innvandrerkvinner

Les mer om fellesskapsløsninger og vår kommunevalgplattform på www.lo-oslo.no

**Velg side
- fellesskap fungerer**